

SÍLVIA SOLER
EL FIBLÓ

SÍLVIA SOLER
EL FIBLÓ

COL·LECCIÓ CLÀSSICA
PRIMERA EDICIÓ: FEBRER DEL 2019
© SÍLVIA SOLER GASCH, 2019
© COLUMNA EDICIONS, LLIBRES I COMUNICACIÓ, S.A.U., 2019
AV. DIAGONAL, 662-664 - 08034 BARCELONA
FOTOCOMPOSICIÓ: PLANETA
ISBN: 978-84-664-2467-7
DIPÒSIT LEGAL: B. 181-2019

www.columnaedicions.cat

Citacions de l'interior:

- pàg. 7 i 147: fragment de *La città e la casa* de Natalia Ginzburg
(Einaudi Editore, 1984).
pàg. 139: fragment de *L'última trobada* de Sándor Márai
(Empúries, 1999, traducció d'Antoni García Santiago).
Pàg. 148-149: fragment d'*Al far* de Virginia Woolf
(Proa, 1984, trad. d'Helena Valentí).
pàg. 166, 169-170, 200: *Felicitat* de Katherine Mansfield
(Columna, trad. de Marta Pera).
pàg. 194: fragment d'*Anna Karèнина* de Lev Tolstoi
(Proa, 2005, trad. d'Andreu Nin).
pàg. 194: fragment de *Les desventures del jove Wèrther* de Goethe
(Selecta, 1967, traducció de Joan Alavedra).
pàg. 194: frase de *Romeu i Julieta* de William Shakespeare
(Edicions 62, 1982, traducció de M. Morera i Galícia).

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

CAPÍTOL I

Com que la meva mare va morir per culpa d'una punxada i a mi m'agradava tant el conte de la Bella Dorment, sempre vaig pensar que, al cap d'un temps, es despertaria.

El dolor del dia de la seva mort no va ser res; res, comparat amb la tristesa infinita que vaig sentir quan, al cap dels dies i les setmanes, vaig haver d'admetre que allò —la seva mort— era per sempre.

Amb els anys he arribat a entendre que aquest és el centre exacte de la pena, el clau al cor que ens acompanyarà sempre: saber que la mort és definitiva, entomar aquest mai més immens que es presenta davant nostre i que escapa a la nostra comprensió.

Som a primers d'octubre i encara fa força calor. Deuen ser les set del vespre. Sóc a la meua habitació, fent els deures, i la Judit juga a prop meu, damunt de l'estora, amb un joc de peces de colors. Les posa l'una damunt de l'altra i fa una torre. Quan aconsegueix que sigui ben alta s'emociona i pica de mans i xiscla: «Mira, Laura, mira!». Inevitablement, la mateixa excitació li fa fer algun moviment brusc i les peces van totes per terra amb gran estrèpit. M'hi enfado: així no puc fer els deures. L'hi aniré a dir a la mare. Ella em mira amb cara de xaïet i somriu: ara no caurà, ja ho veuràs, i torna a posar una peça damunt de l'altra.

Ara sento uns cops a la paret que vénen de l'habitació del costat i segueixen un ritme sincopat. Pum, pum, pum. És l'Ignasi amb la pilota. L'hi he vist fer moltes vegades: llança la pilota contra la paret i l'agafa per tornar-la a llançar.

—Ignasiuuuuuuuuuu!

—Què?

—Vols fer el favor de parar?

Pum, pum, els cops a la paret, la veu aflautada de l'Ignasi comptant: quinze, setze, disset...

M'aixeco d'una revolada i la cadira cau a terra. La Judit aixeca el cap espantada, i jo, per tranquil·litzar-la, li poso uns segons la mà damunt del cap ple de rínxols. Sento el tacte suau dels cabells, l'acaronen una mica.

—No passa res —dic, mentre aixeco la cadira de terra—. Ara torno.

Vaig a l'habitació del costat i em poso al mig, entre l'Ignasi i la paret, i agafo la pilota al vol. Li veig als ulls la fúria i la impotència. No suporta que pretingui fer de germana gran, no suporta saber que no pot utilitzar la força perquè la mare el castigaria. No em suporta.

Amb la pilota ben agafada i un somriure victoriós als llavis, giro cua i surto al passadís. Però de sobte, sense saber com ni per què, estic estirada a terra, amb la cara a dos centímetres del parquet. El meu germà m'ha encaïtat per darrere i m'ha fet caure. El sento riure darrere meu. La humiliació és total.

M'incorpo i em frego els genolls. Segur que m'hi sortiran blaus. Noto que se m'ha mig desfet la cua i em trec la goma per tornar-la a lligar. Quan em giro, l'Ignasi ja no hi és, i aleshores sento pum, pum, pum, i la seva veu: «Un, dos, tres, quatre, cinc...».

Amb les galtes bullint, vaig a la meua habitació i agafo la Judit de la mà —la mare em té dit que no la deixi mai sola al pis de dalt, li fa por que caigui per les escales— i li dic: «Vine, que anem a dir una cosa a la mare».

Baixem una mica més de pressa del que seria recomanable. Estiro la meua germana pel braç i ella es queixa: «Que em fas mal!». Travessem la sala gran i obro la porta que dóna al jardí amb empenta. Crido «Mare!» sense saber que és l'última vegada que ho faig.

Passem a la vora de la taula de ferro, la Judit estira

el braç que té lliure i passa la mà per damunt de les mates d'espígol. Ho fa perquè l'hi ha vist fer centenars de vegades a la mare. Després s'acosta la maneta al nas i ensuma, com ella.

Em sembla distingir la mare darrere el llimoner. És un arbre baixet i rabassut, ara mateix ple a vessar de fruits grocs. Me la imagino agenollada, amb les mans enfonsades en la terra, com tantes vegades l'he vista.

Hi arribem. L'impacte és brutal, perquè la mare no està agenollada, està ajaguda de costat, el cap estranyament tirat enrere, les cames tortes. Deixo anar la Judit i m'hi acosto entre crits. Veig un petit bassal de vòmit al costat del seu cap. Respira molt fatigosament. Crido i crido. La Judit plora i xiscla. L'Ignasi treu el cap per la finestra, esverat. Li dic que truqui al metge, que demani una ambulància, que avisi els veïns.

—Truco al pare! —diu ell.

Provo d'incorporar la mare i m'adono que té la cara i el coll inflats. I les mans. No puc sostenir-la perquè és un pes mort i no tinc prou força. Tot d'una tinc l'Ignasi al costat, pàl·lid, espantat.

—Ara vénen —diu, amb un fil de veu.

Però passen uns minuts eterns, definitius.

Veig entrar al jardí, per la porta que dóna a la plaça, els veïns del costat. Ell ve corrent, esbufegant, i ella, que està molt grassa, el segueix com pot mentre no para de cridar: «Marededéusenyor, marededéusenyor!».

L'home em demana que m'endugui la Judit d'allà. M'havia oblidat completament d'ella. Ja no plora. Està asseguda a terra i es tapa els ulls amb les mans. L'agafo i l'arrossego cap a casa i, quan hi estem entrant, sento la veu del pare que crida: «Helena! Helena!»; és el crit més dramàtic que he sentit mai.

Em tremolen les cames i m'assec al sofà amb la Judit a la falda. Sento la sirena de l'ambulància. Els segons s'arrosseguen, com cargols gegants que deixen un rastre llefiscós. Ara entra la veïna, eixugant-se la suor del front amb un mocador. Se serveix un got d'aigua i se'l beu d'un glop. Després se'ns acosta i, amb una veu molt dolça, tan dolça que fa por, diu:

—Nenes, a la mare l'ha picat una abella i s'ha posat molt malalta. Ara se l'emporten a l'hospital a veure si la curen.

—Li han de treure el fibló?

—Sí, suposo que sí... Apa, aneu a fer pipí que no vull que l'espant se us quedi a dins.

Asseguda al vàter, m'imagino la por com un líquid espès de color fosc que s'escola pel forat barrejat amb l'orina. I de sobte em recordo del conte de la Bella Dorment. Somric. Després vaig a buscar la veïna, que seu al sofà amb la Judit a la falda. S'eixuga les llàgrimes de la cara perquè no vegi que està plorant. M'hi acosto i li poso la mà al braç amb gest tranquil·litzador:

—No plori. Serà com la Bella Dorment, que també es va punxar. Aviat es despertarà.

M'amanyaga la cara amb un somriure tristíssim.

—Mira, aquesta és la meva germana.

La Núria, la veïna de replà, ens havia convidat a sopar perquè feia quaranta-cinc anys. Era una nit de començament de juny. Ja feia força calor.

Abans de sortir de casa, quan ja m'havia vestit i perfumat, en Tomàs s'havia acostat a olorar-me i, entre petons al coll i petits embats pelvians, havíem acabat al llit. Això ho dic per a tots aquells savis i sàvies que assegurin que si algú enganya la parella és que alguna cosa ja fallava, en la relació. A la meva en concret no hi fallava res. És a dir, res important si tenim en compte els dinou anys de convivència. En termes generals ens aveníem, les discussions naixien per rucades i s'esvaïen ràpidament i, de tant en tant, ens deixàvem endur per una ardorada com la d'aquella nit de l'aniversari de la Núria.

Quan vam arribar-hi —ens agradava entretenir-nos-hi, en les flamarades—, ja hi era tothom. Dos matrimonis amics i aquella noia de cabellera rossa, la germana de l'amfitriona, que em va saludar amb un somriure tebi quan la Núria va dir:

—Mira, aquesta és la meva germana.

Aquella nit vaig descobrir que la germana de la meva amiga es deia Isabel, que era sis anys més jove que ella, que havia estat vivint una temporada a Amsterdam, que tenia un nen de dos anys, que era disse-

nyadora gràfica, que s'estava fent un tractament per a la psoriasi i que tocava l'oboè. Em va semblar que era una noia més llesta i menys agradable que la Núria, una mica seca. I recordo que vaig pensar que, en tota la nit, només se li havien il·luminat els ulls quan va parlar del seu fill. També vaig observar que era una bella. Impossible no adonar-se'n.

I en canvi no vaig veure cap senyal, no vaig tenir cap premonició, no vaig intuir gens ni mica que aquella nit era l'inici d'alguna cosa. O, més ben dit, el final d'una altra. De la meua vida, concretament (tal com jo l'entenia fins aleshores).

Fa feredat pensar-ho ara: aquella nit me'n vaig anar a dormir ben tranquil·la, fins i tot després que el meu marit em comentés com de passada, mentre estovava el coixí amb un parell de cops de puny, que la germana de la Núria li havia semblat una noia estupenda. Vaig dormir com un soc.

La cosa és que jo hauria pogut estar travessant una selva amazònica i no m'hauria fixat en els núvols foscos i prenyats d'aigua, ni hauria sentit com se'ls recargolaven les tripes i tronava, ni m'haurien cridat l'atenció els grunyits de les bèsties ni els xisclets de l'ocellam. Al damunt del meu cap, les branques horitzontals teixien una mena de dosser que no deixava passar les primeres gotes. Un cobricel fet de confiança, d'ingenuïtat i d'amor.

Quan, al cap de només cinc mesos, vaig saber que en Tomàs em deixava per anar-se'n amb ella, la noia

estupenda, que se n'havia enamorat i que els gairebé vint anys que jo li havia dedicat no feien de contrapès en aquella balança, em vaig voler morir. De fet, el meu únic pla era aquest: deixar-me morir lentament. Pensava que, si no em llevava, el dia no començaria. Però començava, tot ple d'hores per omplir. I jo m'ajeia al sofà i rumiava. Repassava d'una manera obsessiva aquella nit que tots dos l'havíem conegut. Em venia al cap el somriure decididament acollidor que li vaig adreçar, l'atenció amb què vaig escoltar els seus problemes de salut, com li vaig demanar amablement que m'ensenyés una foto del seu fill, com me'n vaig acomiadar amb un «m'ha agradat coneixe't, espero que ens tornem a veure», vergonyosament sincer, i el cor se m'encetava.

Rememorava fins a la malaltia el meu enamorament a la facultat. Com en Tomàs m'havia enlluernat a les primeres classes. La veu greu, els seus coneixements, les respostes ràpides i sarcàstiques. M'agradava tot, d'ell. I llavors, un dia qualsevol, en acabar la classe, el professor admirat, l'ídol, em va demanar que em quedés uns minuts per comentar un treball. Em va agafar pel colze, em va acostar al finestral i em va demanar —potser més aviat ordenar— que mirés els núvols. I quan ho vaig fer se'm va acostar encara més, a tocar de la pell, i va dir, amb un aire victoriós: «Ja m'ho semblava».

I es va separar de mi amb dues gambades i va començar a recollir la paperassa que hi havia damunt la

taula. Jo encara tremolava i no vaig gosar moure'm del lloc on ell m'havia col·locat. Amb un fil de veu, vaig preguntar: «Què passa?». I ell va tornar a caminar cap a mi i, amb un mig somriure, va dir: «Que tens els ulls verds. No n'estava segur, però m'ho semblava».

En els vint anys posteriors, que vam passar junts sense pràcticament separar-nos, em va fer mirar els núvols centenars de vegades: «A veure, mira amunt? Sí, encara són verds».

Aquells dies, els dies de la desfeta, em mirava al mirall una llarga estona, la meitat de les vegades amb els ulls encara enaiguats. I no, no eren verds. En Tomàs s'havia equivocat. Jo els veia de color de gos com fuig. Però això ja no tenia cap importància. En Tomàs ja no em mirava els ulls. I tant li feia de quin color eren. Als cecs tampoc no els importa si els seus ulls són blaus o negres. No hi veuen. Això és l'única cosa que els importa. Em preguntava, aquells dies, com podia viure una persona que ha perdut la vista i com podria viure, jo, sense l'amor d'en Tomàs.

Una cosa sí que era clara, potser jo no podria viure sense en Tomàs, però el món podia viure perfectament sense mi. Els dies s'escolaven sense que ningú em trobés a faltar. Com que treballava sola a casa, no hi havia companys de feina ni superiors que em reclamessin al meu lloc de treball. L'editora s'havia acostumat al meu aïllament i no solia posar-se en contacte amb mi mentre durava el procés d'escriptura d'una novel·la. Amb la meva família els contactes

eren esporàdics i motivats per una raó concreta, mai no ens trucàvem per passar conversa o per preguntar com estàs. D'amics, la veritat sigui dita, en tenia pocs. I aquells dies vaig descobrir que, d'aquests, la majoria en realitat eren més amics d'en Tomàs que no pas meus. La Núria, la veïna de replà, que era potser l'única persona que podia detectar que alguna cosa no anava bé perquè en tot aquell temps jo no havia sortit de casa, òbviament estava informada de la situació i no tenia cap ganes de trucar a la meua porta per saber com em trobava.

Jo era, doncs, prescindible per a tothom i l'únic que era imprescindible per a mi ja no hi era. Em penedia amargament d'haver fonamentat la meua felicitat en el seu amor. Em recava l'afecte i l'energia que li havia dedicat, com m'havia esforçat per ajustar-me al que ell necessitava, com havia renunciat al meu entorn afectiu i als meus desitjos personals. I el pitjor de tot era que estava convençuda d'haver-ho fet per iniciativa pròpia, no em semblava que en Tomàs m'hi hagués empès ni m'ho hagués exigit. Era com una autocondemna, una autoanul·lació que finalment es demostrava del tot inútil. La devastació era absoluta.

Van passar tres setmanes durant les quals no vaig escriure ni una ratlla de la novel·la que tenia a mitges. Eren les sis del matí d'un dia qualsevol. M'havia despertat molt d'hora però m'havia quedat al llit, incapaç de trobar un motiu per llevar-me. Va sonar el te-

lèfon amb una estridència que em va fer venir un mal de cap sobtat. Mentre el buscava entre els coixins em vaig adonar que en aquelles tres setmanes no m'havia trucat ningú. Era el meu germà Ignasi. «El pare és mort», va dir.